

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2505/2015
03.02.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле Д.М. из Т., чији је пуномоћник В.Ч., адвокат из Г.М., против тужене О.ш. А.Л. из Р., чији је пуномоћник С.Ђ., адвокат из Г.М., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4581/14 од 04.08.2015. године, у седници одржаној 03.02.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4581/14 од 04.08.2015. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П1 127/13 од 19.08.2014. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да се тужилца код ОШ У., чији је правни следбеник тужена, налазила у периоду од 01.01.1973. године па до 31.12.1983. године у сталном радном односу са половином радног времена на пословима припреме топлог obroка за ученике подручне школе у Т., а што је тужена дужна признати и на име тужиле уплатити доприносе Фонду ПИО на основицу минималне зараде и половину радног времена и то на терет запосленог од 192.912,00 динара и исти износ на терет послодавца са законском затезном каматом почев од 11.01.2012. године па до исплате или по стопи и у обиму који јој је прописан у време плаћања доприноса надлежном Фонду ПИО, а потом Фонду ПИО поднети пријаву и прописани образац М4 са релевантним показатељима за утврђивање стажа осигурања, зараде, накнаде зараде и уношење у матичну евиденцију по основу рада и осигурања. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се тужена обавезе да на име тужиле по основу уговора о делу на основицу минималне зараде и половине радног времена за период од 01.01.1973. године до 31.12.1983. године исплати допринос Фонду ПИО на терет запосленог од 192.912,00 динара и исти износ на терет послодавца са законском затезном каматом почев од 11.01.2012. године па до исплате или по стопи и обиму које је прописано у време плаћања доприноса надлежном Фонду ПИО, а потом Фонду ПИО поднесе пријаву, прописани образац М4 са релевантним показатељима за утврђивање стажа осигурања, зараде, накнаде зараде и уношење у матичну

евиденцију по основу рада и осигурања. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4581/14 од 04.08.2015. године, одбијена је жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је код правног претходника тужене О.ш. Р.Р. из У. у периоду од 01.01.1973. године до 31.12.1983. године обављала послове припремања топлог obroка за ученике издвојеног одељења у Т., у току целе школске године у трајању од два часа и 30 минута дневно, осим за време школских распуста (зимског и летњег). Правни претходник тужене је тужиљи плаћао за обављени рад. Тужиља је са правним претходником тужене закључила само један уговор о делу од 15.09.1974. године, којим је регулисан њен рад као извршиоца наведеног посла за школску 1974/1975 годину и којим се правни претходник тужене, као наручилац посла, обавезао да тужиљи исплати за извршени посао укупно 400,00 динара за сваки месец почев од дана преузимања извршења задатка. Према прегледу запосленог наставног и административног особља у О.ш. у У., а чије је издвојено Одељење у Т., утврђено је да тужиља у утуженом периоду није била на списку запослених код наведене школе. Из налаза и мишљења судског вештака економске струке утврђена је висина доприноса за период од 01.01.1973. до 31.12.1983. године и то према првој варијанти да је тужиља у том периоду била у сталном радном односу код правног претходника тужене са половином радног времена, а према другој варијанти да је тужиља у утуженом периоду радила по уговору о делу половину радног времена код правног претходника тужене. Из налаза и мишљења судског вештака пољопривредне струке утврђено да у спорном периоду у Подручном одељењу наведене основне школе у Т. број ученика се кретао од најмање 14 до највише 28, да је тужиља најчешће кувала и припремала храну у својој кући, а потом кувана јела доносила у школу и да је за обављање тог посла било потребно најмање 3,5 до 4 сата дневно, имајући у виду број ученика и обим послова које је обављала.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиље, налазећи да је тужиља ступила на рад без јавног оглашавања и процедуре прописане законом за посао који је обављала, применом одредбе члана 11. став 3. Закона о међусобним односима радника у удруженом раду („Службени лист СФРЈ“, бр. 22/73), који је био на снази у време када је тужиља ступила на рад код туженог, те да је тужиља добровољно пристала да обавља рад без уговора о делу, осим за период од 15.09.1974. године до

20.06.1975. године, као и да током рада у том периоду тужила није тражила судску заштиту у вези са тим радом по тада важећим законским прописима, па сходно томе тужила није могла остварити ни право на уплату доприноса на име радног односа код надлежног Фонда ПИО.

Одредбом члана 61. став 1. Закона о међусобним односима радника у удруженом раду („Службени лист СФРЈ“, бр. 22/73), прописано је да основна организација удруженог рада је дужна да спроведе поступак за заштиту права поводом захтева кандидата који сматра да је повређен поступак за стицање својства радника у удруженом раду или да радник који је стекао то својство не испуњава прописане услове, као и поводом захтева радника који сматра да му је повређено његово право из удруженог рада. Одредбом члана 62. став 1. истог закона, прописано да ако кандидат односно радник није задовољан коначном одлуком донетој у основној организацији удруженог рада или ако се по захтеву радника одлука не донесе у року из члана 61. став 4. тог закона, има право да у даљем року од најдуже 30 дана тражи заштиту свог права пред надлежним судом, а ставом 2. истог члана закона, прописано је да заштиту свог права пред надлежним судом не може тражити кандидат односно радник који претходно није тражио заштиту тог права у основној организацији, осим када се остварује новчано потраживање.

Поред тога, одредбом члана 150. Закона о правима и обавезама радника у удруженом раду (Службени гласник Социјалистичке Републике Србије“, бр. 6/74), прописано је да радник може поднети захтев арбитражи за радне спорове у року од 15 дана од дана уручења коначне одлуке, односно у року од 15 дана од дана када је основна организација била дужна да донесе коначну одлуку. Одредбом члана 154. истог закона, прописано је да рок за подношење тужбе суду опште надлежности којом се остварују новчана потраживања тече од дана достављања првостепене одлуке основне организације и траје две године.

Сагласно наведеном, Врховни касациони суд налази, да, како тужила није тражила заштиту свог права у законом прописаном року пред надлежним органом правног претходника тужене, применом цитиране одредбе члана 61. став 1. Закона о међусобним односима радника у удруженом раду (који је био на снази у време када је тужила ступила на рад), нити је тражила судску заштиту пред надлежним судом, применом одредбе члана 62. став 1. истог закона, тужили је застарело право на подношење тужбе у овој правној ствари. Наиме, одредбом члана 11. став 3. Закона о међусобним односима радника у удруженом раду („Службени лист СФРЈ“, бр. 22/73), прописано је да слободна радна места, услови у погледу стручне спреме одређеног занимања односно смера или струке и други услови потребни за вршење послова радног места оглашавају се путем јавних средстава информисања. Одредбама чланова од 12. до 15. истог закона, прописани су тачно утврђени услови за пријем у радни однос и критеријуми који морају бити испуњени да би се засновао радни однос. Имајући у виду наведено и како тужила са правним претходником тужене за утужени период није имала закључен уговор о раду, нити статус запосленог лица на одређено време, већ је само у периоду од 15.09.1974. године до 20.06.1975. године имала закључен уговор о делу, то се ради о раду ван радног односа и то без обзира на дужину његовог трајања. Стога, како

тужиља није у законом прописаном року поднела тужбу надлежном суду, тужиљи је одбијен тужбени захтев, како су то правилно учинили нижестепени судови.

Применом члана 414. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд није детаљно образлагао ову пресуду, с обзиром да се ревизијом понављају жалбени наводи, а образлагањем се не би постигло ново нити уједначеније тумачење права.

На основу изнетог, применом одредбе члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**